

Dosarul nr. 3ra-1339/19

Prima instanță: Judecătoria Căușeni, sediul Central (jud: A. Costiuc)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Bostan, A. Pahopol, V. Negru)

DECIZIE

24 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Sveatoslav Moldovan
Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Maria Ghervas
Nina Vascan

examinând recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Cuciuc Victor împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea recalculării pensiei pentru vechimea în muncă,

împotriva deciziei din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova și s-a menținut hotărârea din 14 mai 2018 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central

c o n s t a t ă:

La 31 ianuarie 2018 Cuciuc Victor a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea recalculării pensiei pentru vechimea în muncă.

În motivarea acțiunii a indicat că a activat în cadrul Ministerului Afacerilor Interne din anul 1992.

În anul 2010, la întrunirea condițiilor prevăzute de Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544 din 23 iunie 1993, i-a fost stabilită pensia pe linia MAI, concomitent i-a fost prelungit termenul de aflare în serviciu în baza de contract.

În anii 2013 – 2016 a activat în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, ulterior prin transfer, în cadrul Departamentului Instituțiilor Penitenciare (în prezent Administrația Națională a Penitenciarelor) până la 02 august 2017, când prin ordinul nr. 618 al Ministerului Justiției a demisionat din funcția de șef al Penitenciarului nr. 12 – Bender al Departamentului Instituțiilor Penitenciare în legătură cu atingerea vechimii

în serviciu necesară pentru stabilirea pensiei conform Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993, fiind trecut în rezervă.

La 02 octombrie 2017 s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere, solicitând recalcularea pensiei în legătură cu trecerea în rezervă în temeiul art. 61 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri.

Prin decizia nr. 31 din 27 noiembrie 2017 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, cererea a fost respinsă din motiv că dreptul la pensie apare o singură dată după eliberarea din serviciu, cu dreptul de a fi recalculată în condițiile legii, având în vedere că legislația în vigoare nu prevede stabilirea repetată a pensiei după o eventuală reangajare în serviciul militar.

La 15 decembrie 2017 s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere prealabilă, înregistrată la 19 decembrie 2017, solicitând anularea deciziei de refuz nr. 31 din 27 noiembrie 2017.

Prin răspunsul nr. C-2423/17 din 15 ianuarie 2018 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, recepționat la 18 ianuarie 2018, cererea prealabilă a fost respinsă din lipsă de temei legal.

Conform art. 61 alin. (1) și (2) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544 din 23 iunie 1993, recalcularea pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare. Dacă pensionarul va prezenta ulterior acte suplimentare ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei, recalcularea se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi.

Pensiile stabilite persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri cărora li s-a prelungit peste limita de vârstă, stabilită de legislație, termenul de aflare în serviciu militar prin contract sau în serviciu în organele afacerilor interne urmează a fi recalculat după trecerea lor în rezervă sau în retragere.

Consideră Cuciuc Victor că Casa Națională de Asigurări Sociale confundă termenul de stabilire a pensiei, care a avut loc în anul 2010, cu recalcularea cuantumului pensiei în legătură cu trecerea în rezervă, ceea ce este expres prevăzut în art. 61 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993.

În cererile depuse clar a menționat că solicită recalcularea pensiei în legătură cu trecerea în rezervă, cu anexarea tuturor documentelor confirmative în acest sens.

Decizia de refuz este în contradicție directă cu aliniatul (2) al art. 61 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, care cert stipulează că persoanelor cărora le-a fost stabilită pensia pentru limita de vârstă, însă le-a fost prelungit termenul de aflare în serviciu, recalcularea se face după trecerea în rezervă.

A cerut Cuciuc Victor admiterea acțiunii, anularea deciziei de refuz nr. 31 din 27 noiembrie 2017 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care i s-a refuzat recalcularea pensiei pentru vechimea în muncă stabilită la 25 decembrie 2010 ca

colaborator al MAI, în legătură cu trecerea în rezervă, ca fiind ilegală; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i recalculeze pensia conform art. 61 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544 din 23 iunie 1993, din data adresării, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 14 mai 2018 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, acțiunea a fost admisă.

S-a anulat decizia de refuz nr. 31 din 27 noiembrie 2017 a Casei Naționale de Asigurări Sociale.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze și să-i achite lui Cuciuc Victor pensia pentru vechimea în muncă conform art. 61 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544 din 23 iunie 1993.

Prin decizia din 18 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

S-a casat hotărârea din 14 mai 2018 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central și s-a emis o hotărâre nouă de respingere a acțiunii ca neîntemeiată.

Prin decizia din 05 iunie 2019 a Curții Supreme de Justiție, s-a casat integral decizia din 18 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei la Curtea de Apel Chișinău.

Prin decizia din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 14 mai 2018 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central.

Prima instanță și instanța de apel au motivat soluțiile că art. 61 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 prevede 3 situații în care pensia pentru vechimea în serviciu stabilită anterior urmează a fi recalculată: 1) existența documentelor aflate la organele de pensionare la momentul recalculării pensiei; 2) prezentarea ulterioară a actelor suplimentare ce ar acorda persoanei dreptul la majorarea pensiei până la stabilirea pensiei, iar recalcularea pensiei se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi; 3) recalcularea pensiei se efectuează în cazul în care persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne li s-a prelungit peste limita de vârstă termenul de aflare în serviciul militar.

Cuciuc Victor cade sub incidența celei de a treia situații prevăzute de norma de drept sus-citată și anume, acestuia i-a fost prelungit peste limita de vârstă termenul aflării în serviciul organelor afacerilor interne în baza de contract.

Respectiv, Cuciuc Victor beneficiază de dreptul la recalcularea pensiei în legătură cu faptul că i-a fost prelungit termenul aflării în serviciu în bază de contract, condiție esențială expres prevăzută de lege, pe care reclamantul o întrunește.

Mai mult ca atât, Cuciuc Victor a solicitat recalcularea pensiei stabilite anterior în 2010 în temeiul art. 61 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 și nu stabilirea unei pensii noi.

Referitor la argumentul Casei Naționale de Asigurări Sociale că legea nu prevede recalcularea pensiei în cazul reangajării în serviciu după pensionare, instanța de apel l-

a considerat neîntemeiat, deoarece lui Cuciuc Victor i-a fost prelungită perioada aflării în serviciu în baza de contract, drept prevăzut de lege.

La 24 septembrie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat împotriva deciziei instanței de apel, iar la 17 octombrie 2019 a prezentat partea motivată a recursului, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 14 mai 2018 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, cu emiterea unei decizii noi de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului Casa Națională de Asigurări Sociale a indicat că Cuciuc Victor deja este beneficiar de pensie pentru vechimea în muncă începând cu 25 octombrie 2010, stabilită anterior de Ministerul Afacerilor Interne, fapt ce se confirmă prin încheierea de stabilire a pensiei din 09 februarie 2011.

Cuciuc Victor s-a reangajat în cadrul Inspectoratului de Poliție Căușeni al Inspectoratului General al Poliției, activând în perioada 25 octombrie 2013 – 23 mai 2014 în baza ordinului IGP nr. 453ef din 01 noiembrie 2013, cât și în perioada 23 mai 2014 – 01 martie 2016 în baza ordinului IGP nr. 303ef din 23 mai 2014.

Mai apoi, Cuciuc Victor a activat în cadrul sistemului penitenciar al Ministerului Justiției în perioada 02 martie 2016 – 31 iulie 2017, iar începând cu 02 august 2017, a demisionat în rezervă în baza ordinului Ministerului Justiției nr. 618.

Informația dată se adeverește prin calculul vechimii în muncă nr. 9/700 din 14 august 2017 întocmit de Departamentul Instituțiilor Penitenciare, Penitenciarul nr. 12 Bender.

Instanța de apel eronat a interpretat prevederile art. 61 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, or, situația lui Cuciuc Victor nu se încadrează în prevederile acestui articol.

Din norma dată de drept nu se deduce posibilitatea recalculării pensiei după o eventuală reangajare în serviciu și după eliberarea din serviciu pensia să fie recalculată din veniturile obținute după stabilirea pensiei precum pretinde Cuciuc Victor.

Prevederile art. 61 alin. (2) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, sunt incidente doar în situația în care la stabilirea pensiei au fost aplicate art. 2 alin. (2) din aceeași Lege, adică persoanei i s-a prelungit peste limita de vârstă termenul de aflare în serviciul militar și i s-a stabilit pensia în mărime de 50% din suma pensiei cuvenite.

Respectiv, după ce persoana dimisionează pensia acestuia se recalculează până la suma de 100%.

Potrivit încheierii de stabilire a pensiei din 09 februarie 2011, pensia lui Cuciuc Victor a fost stabilită în cuantum de 100% pentru o vechime în muncă de 20 de ani, iar suma pensiei a constituit 50% din salariu.

Instanța de apel nu a luat în calcul ordinul DP nr. 131 ef din 24 decembrie 2010, prin care Cuciuc Victor a fost eliberat din funcție, dar nu i s-a prelungit peste limita de vârstă termenul de aflare în serviciul militar, având în vedere faptul că pensia acestuia a fost stabilită în volum deplin.

Sunt lipsite de temei legal pretențiile lui Cuciuc Victor privind recalcularea pensiei, prin includerea la vechimea în muncă, după data stabilirii pensiei, a perioadelor: de la 25 octombrie 2013 – până la 23 mai 2014; de la 23 mai 2014 – până la 01 martie 2016; de la 02 martie 2016 – până la 31 iulie 2017, deoarece Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1554 din 23 iunie 1993, nu admite o astfel de oportunitate.

Or, conform art. 7 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și

funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, familiilor lor care au concomitent dreptul la diferite pensii de stat li se stabilește o singură pensie, la alegerea lor.

Cuciuc Victor era în drept să pretindă la stabilirea din nou a pensiei doar în cazul în care dispunea de dreptul la diferite pensii – dreptul de opțiune, însă în speță astfel de circumstanțe nu s-au constatat, intimatul pretinzând stabilirea din nou a aceiași categorii de pensie de care este deja beneficiar.

La caz, nu se identifică nici aplicarea celor 2 situații de recalculare a pensiei prevăzute de art. 61 alin. (1) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993.

Cuciuc Victor prin acțiunea sa de fapt solicită stabilirea camuflată repetată a pensiei din salariul obținut în ultimele 12 luni (iulie 2017 – august 2016) de la eliberarea repetată din serviciu.

Conform art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Din materialele cauzei rezultă că copia deciziei din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale prin intermediul poștei electronice la 30 septembrie 2019, recepționată de recurentă la aceeași dată (f.d. 135-136)

Cererea de recurs inițială a fost depusă la 24 septembrie 2019, adică în termenul prevăzut de lege (f.d. 137).

La 11 octombrie 2019 în adresa lui Cuciuc Victor a fost expediată copia recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței.

La 14 noiembrie 2019, Cuciuc Victor reprezentat de avocatul Grigoraș Renat în baza mandatului seria MA nr. 0987150 din 20 martie 2018 a depus referință, solicitând să fie declarat inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, cu menținerea deciziei din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 14 mai 2018 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, pe care le consideră legale și întemeiate, invocând că instanțele de judecată ierarhic inferioare au verificat minuțios toate circumstanțele, care au importanță pentru soluționarea justă a prezentei spețe, dând o apreciere corectă suportului probatoriu al cauzei.

Conform art. 193 alin. (3) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție soluționează recursurile împotriva încheierilor și admisibilitatea cererilor de recurs în complete de 3 judecători, iar cererile de recurs – în complete de 5 judecători.

Prin încheierea din 20 noiembrie 2019 a completului specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova împotriva deciziei din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost numit spre examinare în complet de 5 judecători.

Prin Legea nr. 116 din data de 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

Conform art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod se abrogă Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000.

Conform art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Conform art. 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

Conform art. 194 alin. (2) din Codul administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

Conform art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

Studiind materialele dosarului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a casa integral decizia instanței de apel și de a restitui cauza în instanța de apel, din motivele ce succed.

Din materialele cauzei rezultă că Cuciuc Victor este născut la xxx (f.d. 4).

În baza ordinului BPDS nr. 46ef din 03 decembrie 1992, începând cu 01 decembrie 1992– până la 24 decembrie 2010, Cuciuc Victor a activat în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, în diferite funcții.

Prin ordinul DP nr. 131ef din 24 decembrie 2010 Cuciuc Victor, șef-sectie de poliție al orașului Căușeni a Comisariatului de Poliție r-ul Căușeni, a fost concediat din organele afacerilor interne și trecut în rezerva forțelor armate conform art. 21 alin. (14) din Legea cu privire la poliție nr. 416 din 18 decembrie 1990 (în vigoare până la 05 martie 2013) - conform cererii personale – în circumstanțe care îl împiedică să-și exercite în continuare atribuțiile de serviciu, cu dreptul de a primi pensia pe linia MAI începând cu 25 decembrie 2010 (f.d. 106-107, 109 verso).

Potrivit calcului din 25 decembrie 2010 prezentat de Ministerul Afacerilor Interne, vechimea în serviciu a lui Cuciuc Victor pentru stabilirea pensiei la data de 24 decembrie 2010, a constituit 20 de ani, 00 luni și 08 zile (f.d. 106-107).

La 20 ianuarie 2011 Cuciuc Victor s-a adresat Direcției Economico-Financiare a Ministerului Afacerilor Interne cu cerere privind stabilirea pensiei pe linia MAI în legătură cu eliberarea din serviciu la 24 decembrie 2010 (f.d. 105).

Prin încheierea de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă din 09 februarie 2011 a Direcției Economico-Financiare, Secția pensionare, a Ministerului Afacerilor Interne, lui Cuciuc Victor i-a fost stabilită pensie, începând cu 25 decembrie 2010, în cuantum de 100%, pentru o vechime în muncă de 20 de ani, iar suma acesteia a constituit 50% din salariu, calculată în sumă de 2307,52 de lei (f.d. 16).

Ulterior, în perioada de la 25 octombrie 2013 – până la 23 mai 2014 (prin ordinul IGP 453ef din 01 noiembrie 2013) și de la 23 mai 2014 – până la 01 martie 2016 (prin ordinul IGP nr. 303ef din 23 mai 2014), Cuciuc Victor, în baza de contract, a activat în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, în diferite funcții.

Prin ordinul IGP nr. 94ef din 29 februarie 2016 a încetat serviciul în Poliție și contractul individual de muncă a lui Victor Cuciuc conform art. 47 alin. (1) lit. j) din Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27 decembrie 2012 - în legătură cu transferul în altă autoritate publică.

În perioada 02 martie 2016 – 31 iulie 2017, prin ordinul Ministerului Justiției nr. 206 din 03 martie 2016, Cuciuc Victor a activat în cadrul sistemului penitenciar al Ministerului Justiției.

Prin ordinul Ministerului Justiției nr. 618 din 02 august 2017, Cuciuc Victor, locotenent-colonel de justiție, șef al Penitenciarului nr. 12-Bender al Departamentului Instituțiilor Penitenciare, începând cu 31 iulie 2017, a demisionat în rezervă conform art. 20 pct. 3) din Legea cu privire la sistemul penitenciar nr. 1036 din 17 decembrie 1996 (abrogată la 16 mai 2018) - la atingerea vechimii în serviciu necesară pentru stabilirea pensiei conform Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne (f.d. 6, 109 verso).

Potrivit calculului privind vechimea în muncă pentru stabilirea pensiei nr. 9/700 din 14 august 2017, prezentat de Departamentul Instituțiilor Penitenciare, Penitenciarul nr. 12-Bender, rezultă că vechimea totală în muncă a lui Cuciuc Victor, pentru stabilirea pensiei la data de 31 iulie 2017, a constituit 25 de ani, 02 luni și 16 zile (f.d. 109-110).

La 02 octombrie 2017 Cuciuc Victor s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cererea nr. 3265, solicitând recalcularea pensiei pentru vechimea în muncă în temeiul art. 61 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, anexând la aceasta ordinul nr. 618 din 02 august 2017 emis de Ministerul Justiției (f.d. 6, 9-10).

Prin decizia de refuz nr. 31 din 27 noiembrie 2017 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, cererea lui Cuciuc Victor a fost respinsă din motiv că dreptul la pensie apare o singură dată după eliberarea din serviciu, cu dreptul de a fi recalculată în condițiile legii, având în vedere faptul că legislația în vigoare nu prevede stabilirea repetată a dreptului la pensie după o eventuală reangajare în serviciul militar (f.d. 9-10).

La 15 decembrie 2017 Cuciuc Victor s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere prealabilă, înregistrată la 19 decembrie 2017, solicitând anularea deciziei de refuz nr. 31 din 27 noiembrie 2017 (f.d. 5).

Prin răspunsul nr. C-2423/17 din 15 ianuarie 2018 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, cererea prealabilă depusă de Cuciuc Victor a fost respinsă din lipsă de temei legal (f.d. 7-8).

Judecând cauza în ordine de recurs, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că instanța de apel nu a elucidat toate circumstanțele importante ale cauzei, s-a abținut de a da răspuns la toate argumentele invocate de părți, fapt prin ce a încălcat și a interpretat eronat normele de drept material.

Instanța de apel a reținut ilegalitatea refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale de a recalcula pensia lui Cuciuc Victor prin prisma prevederilor art. 61 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, or, prin această normă de drept legiuitorul a prevăzut expres posibilitatea recalculării pensiei în cazul în care apar circumstanțe noi,

care duc la majorarea acesteia, fără însă a face precizare despre proveniența actelor suplimentare și data apariției lor.

Concluziile primei instanțe și a instanței de apel referitor la temeinicia acțiunii lui Cuciuc Victor, sunt eronate.

După cum s-a constatat supra în baza ordinului DP nr. 131ef din 24 decembrie 2010, Cuciuc Victor, maior de poliție, șef al secției de poliție or. Căușeni al CPR Căușeni, a fost concediat din cadrul organelor afacerilor interne conform art. 21 alin. (14) din Legea cu privire la poliție nr. 416 din 18 decembrie 1990 (în vigoare până la 05 martie 2013) și beneficiază deja de pensie pentru vechimea în muncă pe linia MAI, începând cu 25 decembrie 2010, în cuantum deplin de 100%, pentru o vechime în serviciu de 20 de ani, iar suma pensiei a constituit 50% din salariu.

Conform art. 19 alin. (8) pct. 2) și alin. (9) din Legea cu privire la poliție nr. 416 din 18 decembrie 1990, colaboratorii poliției se află la serviciu în poliție până la atingerea următoarelor limite de vârstă: de la maior de poliție, maior al serviciului intern la colonel de poliție, colonel al serviciului intern – 50 ani.

Termenul de aflare la serviciu în poliție peste limita de vârstă poate fi prelungit, de către persoana împuternicită cu dreptul de a numi în funcție, pe o perioadă de până la 5 ani, la cererea personală a colaboratorului poliției, cu condiția că acesta este apt pentru serviciul militar, în baza concluziei comisiei medico-militare.

Conform art. 2 alin. (1) și (2) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544 din 23 iunie 1993, militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri care au dreptul la pensie li se stabilește pensie după eliberare din serviciu.

Persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri cărora li s-a prelungit peste limita de vârstă, stabilită de legislație, termenul de aflare în serviciu militar prin contract sau în serviciu în organele afacerilor interne și care au dreptul la pensie în conformitate cu art.13 lit. a) din prezenta lege li se acordă, de la data emiterii ordinului privind prelungirea termenului de aflare în serviciu, pensie în mărime de 50 procente din suma pensiei cuvenite.

Conform art. 61 alin. (1) și (2) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, recalcularea pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare. Dacă pensionarul va prezenta ulterior acte suplimentare ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei, recalcularea se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi.

Pensiile stabilite persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri cărora li s-a prelungit peste limita de vârstă, stabilită de legislație, termenul de aflare în serviciu militar prin contract sau în serviciu în organele afacerilor interne urmează a fi recalculate după trecerea lor în rezervă sau în retragere.

Astfel, art. 61 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, reglementează dreptul la recalcularea pensiei anterior stabilite și cele 3 situații în care recalcularea poate fi efectuată, și anume: 1) existența documentelor aflate la organele de pensionare la momentul recalculării pensiei; 2) prezentarea ulterioară a actelor suplimentare ce ar acorda persoanei dreptul la majorarea pensiei până la stabilirea pensiei, iar recalcularea pensiei se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi; 3) recalcularea pensiei se efectuează în cazul în care persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne li s-a prelungit peste limita de vârstă termenul de aflare în serviciul militar.

Dispozițiile art. 61 alin. (2) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, sunt incidente doar în situația în care la stabilirea pensiei s-au aplicat prevederile art. 2 alin. (2) din Legea respectivă, care stipulează că persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri cărora li s-a prelungit peste limita de vârstă, stabilită de legislație, termenul de aflare în serviciu militar prin contract sau în serviciu în organele afacerilor interne și care au dreptul la pensie în conformitate cu art.13 lit. a) din prezenta lege li se acordă, de la data emiterii ordinului privind prelungirea termenului de aflare în serviciu, pensie în mărime de 50% din suma pensiei cuvenite.

Prin urmare, prevederile art. 61 alin. (2) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, sunt aplicabile cazului doar în situația în care la stabilirea pensiei au fost aplicate art. 2 alin. (2) din aceeași Lege, adică persoanei i s-a prelungit peste limita de vârstă termenul de aflare în serviciul militar și i s-a stabilit pensia în mărime de 50% din suma pensiei cuvenite.

Respectiv, după ce persoana dimisionează pensia acestuia se recalculează până la suma de 100%.

Prima instanță și instanța de apel au concluzionat că Cuciuc Victor cade sub incidența celei de a treia situații prevăzute de art. 61 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 și anume, că acestuia i-a fost prelungit peste limita de vârstă termenul aflării în serviciul organelor afacerilor interne în baza de contract, însă nu au ținut cont de faptul că în baza încheierii de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă din 09 februarie 2011 a Direcției Economico-Financiare, Secția pensionare, a Ministerului Afacerilor Interne, intimatul deja beneficiază de pensie pentru vechimea în muncă pe linia MAI, începând cu 25 decembrie 2010, în quantum deplin de 100%, pentru o vechime în serviciu de 20 de ani, iar suma pensiei a constituit 50% din salariu.

La actele cauzei nu se atestă probe din care să rezulte că la 25 decembrie 2010 lui Cuciuc Victor i s-a stabilit pensia în condițiile art. 2 alin. (2) din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993; dacă după demisionare din cadrul organelor afacerilor interne i s-a prelungit peste limita de vârstă termenul de aflare în serviciul militar prin contract, precum și dacă la data concedierii din cadrul organelor afacerilor interne Cuciuc Victor, născut la xxx, a ajuns la limita de vârstă de 50 de ani prevăzută de art. 19 alin. (8) pct. 2) din Legea cu privire la poliție nr. 416 din 18 decembrie 1990 (în vigoare la acel moment).

Deși Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, expres stabilește momentul apariției dreptului la pensie a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, totuși, în același timp, nu reglementează dreptul persoanelor respective la recalcularea pensiei pentru vechimea în serviciu stabilită

anterior după o eventuală reangajare a acestora în serviciul militar, ci doar dreptul la majorarea pensiei date în mărime de 50% din suma pensiei cuvenite, până la atingerea vechimii în serviciu de 25 de ani, de la data emiterii ordinului privind prelungirea termenului de aflare în serviciu.

Prima instanță și instanța de apel nu au elucidat pe deplin și nu au verificat cu certitudine în care de fapt din cele 3 situații prevăzute la art. 61 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, se încadrează cerințele lui Cuciuc Victor privind recalcularea pensiei pentru vechimea în serviciu după reangajarea lui și dacă aceste condiții urmează a fi luate în considerare cumulativ.

De altfel, instanțele de judecată ierarhic inferioare și-au motivat soluțiile de admitere a acțiunii lui Cuciuc Victor, expunând-se la general că aceasta cade sub indecența prevederilor art. 61 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, pentru a-i fi recalculată pensia pentru vechimea în serviciu stabilită lui anterior, fără însă a face un studiu amănunțit a cerințelor ultimului prin prisma art. 19 alin. (8) subpct. 2) din Legea nr. 416 din 18 decembrie 1990, art. 2 alin. (1) și (2) și art. 61 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993.

Instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au stabilit dacă Cuciuc Victor se încadrează în categoria persoanelor ce ar putea să beneficieze de recalcularea pensiei pentru vechimea în serviciu conform art. 61 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, având în vedere faptul că acestuia anterior i-a fost stabilită pensie pentru vechimea în muncă.

La fel, nu au elucidat ce documente la momentul adresării lui Cuciuc Victor privind recalcularea pensiei trebuia să se afle la organul de asigurări sociale, precum și ce acte suplimentare, în sensul în art. 61 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, urmau a fi prezentate de intimat ce i-ar fi acordat dreptul la recalcularea pensiei stabilite anterior.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că atât prima instanță, cât și instanța de apel și-au întemeiat concluziile de admitere a acțiunii cu interpretarea eronată a normelor de drept material, fără a elucida în acest sens toate aspectele cauzei în raport cu cerințele înaintate de către Cuciuc Victor, încălcând în așa mod drepturile ambelor părți la un proces echitabil.

Or, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit la cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat acțiunea posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a dreptului la un proces echitabil (speța Hiro Balani c. Spaniei, hotărârea din 09 decembrie 1994; Lebedinschi c. Republicii Moldova, hotărârea din 16 iunie 2015).

Actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce în speță lipsește.

Având în vedere caracterul încălcărilor săvârșite de instanța de apel, unica posibilitate de corectare a acestora este casarea deciziei din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și restituirea cauzei instanței de apel.

Distinct, netrimiteria cauzei spre rejudecare a doua oară a fost concepută de legiuitor ca o dispoziție edictată în favoarea părților, urmărindu-se soluționarea într-un termen rezonabil a cauzelor, însă, în speță, aplicarea acestei dispoziții este în

defavoarea ordinii juridice, aplicarea ei producând daune mult mai mari decât trimiterea spre rejudecare.

O altă soluție decât aceea de a restitui cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău echivalează cu o validare și protejare a unor încălcări grave ale legii procedurale săvârșite de instanța de apel, și cu o periclitare a sistemului judiciar în ansamblu, întrucât, dacă modul de abordare al Curții de Apel Chișinău ar fi însușit și de alte instanțe, s-ar ajunge la o inexistență de fapt a instanțelor de al II-lea grad de jurisdicție, la inutilitatea unei judecări și, implicit, la o atingere severă adusă drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor.

Coroborând circumstanțele enunțate supra, instanța de recurs conchide că este temeinic recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, deoarece soluția instanței de apel este bazată pe neelucidarea circumstanțelor speței și este adoptată cu interpretarea eronată a normelor de drept material pertinente speței.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că corectarea erorii instanței de apel la judecarea cauzei în ordine de recurs nu este posibilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa integral decizia din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și de a restitui cauza la Curtea de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 247, 248 alin. (1) lit. d) și alin. (2), art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se casează integral decizia din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Cuciuc Victor împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea recalculării pensiei pentru vechimea în muncă, cu restituirea cauzei la Curtea de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Sveatoslav Moldovan

judecătorii

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Maria Ghervas

Nina Vascan